

SCREENING FOR

BIPOLAR LIDELSE

Utarbeidet av Nils Håvard Dahl og Marit Bjartveit Krüger,
spesialister i psykiatri.

Screening for bipolar lidelse

Utarbeidet av Nils Håvard Dahl og Marit Bjartveit Krüger, spesialister i psykiatri.

Dette skjema screener for hypomane/maniske episoder hos pasienter over 18 år, hvor en allerede har stilt diagnosen depresjon minst én gang i livet.

Stemningssvingninger (oppstemt/nedstemt) finnes både hos personer som har bipolar lidelse og hos personer med emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse. Disse lidelsene kan vanligvis skilles ved at periodene ved bipolar lidelse i det minste varer noen dager, oftest flere uker. Ved emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse kan slike perioder veksle flere ganger i døgnet. Raske svingninger kan også forekomme i bipolar lidelse, rapid cycling, men det er særdeles sjelden at bipolar lidelse debutterer på denne måten.

Bipolar lidelse inndeles slik, etter HS Akiskal, International Mood Center, University of California, San Diego:

Bipolar I:	Anamnese med både depressiv episode og mani
Bipolar II:	Anamnese med både depressiv episode og hypomani
Bipolar III a:	Gjentatte depresjoner og bipolar lidelse hos førstegradsslektning.
Bipolar III b:	Anamnese med både depressiv episode og mani/hypomani (kun) utløst av medikamenter (vanligvis antidepressiva).
Bipolar IV:	Langvarig hypertym (oppstemt/aktiv) periode i voksen alder, for i 45-55 års alder å svinge ned i kronisk depresjon (nedstemthet).

Ut fra de svar pasienten har gitt på spørsmål 1 og 2 samt spørreskjemaet, må du vurdere om h*n har/har hatt en mani og/eller hypomani. Dersom minst en av episodene har vært en mani, har pasienten en bipolar I lidelse. Dersom det kun har vært hypomane episoder, har pasienten en bipolar II lidelse.

Det er ingen terskelverdi for diagnose. Skjemaet er en støtte for beslutning basert på ditt kliniske skjønn.

Jeg skal nå stille deg noen spørsmål om episoder med "overskuddsfølelse":

- 1** Har du noen gang i voksen alder hatt en periode hvor du følte deg full av energi, hadde økt tiltakslyst, lite søvnbehov, tankene raste av gårde, at du snakket uvanlig mye eller satte i gang mange prosjekter?
- 2** Har du hatt noen periode i livet der du har vært vedvarende irritert slik at du skrek til folk, startet krangler eller begynte å slåss med noen utenom familien?

Hvis nei på 1 og 2, har ikke pasienten bipolar lidelse.

Hvis ja på 1 eller 2, fortsett på bipolar lidelse spørsmålene i skjemaet.

Navn: Fødselsdato:

Dato:

1) Prøv å huske en episode hvor du følte at du hadde uvanlig overskudd.

Vennligst besvar de følgende spørsmålene med ja eller nei:

I en slik tilstand	Ja	Nei
Trenger jeg mindre søvn	☐	☐
Føler jeg meg energisk og mer aktiv	☐	☐
Har jeg større selvtillit	☐	☐
Liker jeg arbeidet mitt bedre	☐	☐
Er jeg mer sosial (ringer til flere; går mer ut)	☐	☐
Ønsker jeg å reise mer / reiser mer.....	☐	☐
Har jeg en tendens til å kjøre fortere eller jeg tar flere sjanser når jeg kjører	☐	☐
Bruker jeg mer / alt for mye penger.....	☐	☐
Tar jeg flere sjanser i det daglige (i arbeid eller andre aktiviteter)	☐	☐
Er jeg mer fysisk aktiv	☐	☐
Planlegger jeg flere aktiviteter eller prosjekter	☐	☐
Har jeg flere ideer / er jeg mer kreativ	☐	☐
Er jeg mindre sky eller hemmet	☐	☐
Tar jeg på meg mer fargerike eller uvanlige klær / make-up	☐	☐
Ønsker jeg å treffe flere eller møter faktisk flere mennesker	☐	☐
Er jeg mer interessert i sex og/eller har øket seksuell lyst	☐	☐
Flørter jeg mer og/eller er mer seksuelt aktiv	☐	☐
Snakker jeg mer	☐	☐
Tenker jeg raskere	☐	☐
Forteller jeg flere vitser eller morsomme historier	☐	☐
Blir jeg lettere distraheret	☐	☐
Engasjerer jeg meg i mange nye ting	☐	☐
Hopper tankene mine fra tema til tema	☐	☐
Gjør jeg ting mye raskere og/eller mye lettere	☐	☐
Er jeg mer utålmodig og/eller blir lettere irritert	☐	☐
Kan jeg virke slitsom eller irriterende på andre	☐	☐
Kommer jeg lettere i krangel	☐	☐
Er jeg i bedre humør / mer optimistisk	☐	☐
Drikker jeg mer kaffe	☐	☐
Røyker jeg flere sigaretter	☐	☐
Drikker jeg mer alkohol	☐	☐
Bruker jeg flere medikamenter (beroligende, angstdempende, stimulerende)	☐	☐

2) Hvordan reagerer eller kommenterer andre på dine overskudds-episoder?

- Oppmuntrende og støttende (positivt)
- Nøytralt
- Bekymret, ille berørt, irritert, kritisk (negativt)
- Positivt og negativt
- Ingen reaksjoner

3) Hvilke innvirkning har slike overskudds-episoder på livet ditt?

	Positiv og negativ	Positiv	Negativ	Ingen innvirkning
Familieliv	☐	☐	☐	☐
Sosialt liv	☐	☐	☐	☐
Arbeide	☐	☐	☐	☐
Fritid	☐	☐	☐	☐

4) Hva er den gjennomsnittlige varighet av en slik overskudds-episode?

- 1 dag
- 2-3 dager
- 4-7 dager
- Mer enn en uke
- Mer enn en måned
- Vanskelig å vurdere/vet ikke

5) Har du opplevd slike overskudds-episoder i løpet av de siste 12 måneder?

Ja Nei

Hvis ja, prøv å anslå hvor mange dager du har vært "oppe" i løpet av de siste 12 måneder

Samlet sett omkring dager.

For legen:

Notater:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Underskrift, behandlende lege: Dato: